

Božje otroštvo

Članek o božjem otroštvu iz
Leksikona svetega Jožefmarija.

26. Mar. 2022

Božje otroštvo

Ko je nastopila polnost časa, je Bog Oče poslal svojega večnega Sina na ta svet, da bi postal človek ter nas s tem odrešil in nam podelil posinovljenje (prim. Gal 4,4-5), se pravi možnost, da resnično postanemo Očetovi sinovi v Kristusu po Svetem Duhu. Razodetje božjega očetovstva je eno temeljnih elementov krščanskega

sporočila. Bog za ljudi skrbi z ljubeznijo, tako kot oče skrbi za svoje otroke. Priznanje božjega otroštva je kakor brazda, ki zaznamuje zgodovino krščanske duhovnosti ter se s posebno močjo in raznolikimi poudarki kaže pri nekaterih svetnikih in duhovnih piscih. V primeru svetega Jožefmarija se kontemplacija in doživetje kristjanovega božjega otroštva odražata na posebej vzvišen in korenit način, kot temelj celotnega duhovnega življenja. V njegovem nauku je »v središču čut božjega otroštva«. ^[1]

Kontemplativni izvor nekega nauka

Nauk svetega Jožefmarija v splošnem ni le izraz znanosti na podlagi akademskega preučevanja, čeprav je pridobil dobro poznavanje teološke znanosti, temveč je predvsem izraz modrosti, ki je sad kontemplacije. Kot

je zapisal sv. Tomaž Akvinski:

»Modrost je poznavanje božjih reči,
zato spada na področje
kontemplacije.«^[2]

Ta kontemplativni izvor je pri svetem Jožefmariju še posebej izstopajoč v povezavi z njegovim doživljanjem in oznanjevanjem božjega otroštva. Po eni strani je to bila kontemplacija, dosežena s pogostim in poglobljenim premišljevanjem razodete resnice.

Tako je na primer 22. septembra 1931 zapisal: »Premišljeval sem o dobrotah Boga do mene in poln notranjega veselja bi na ulici zaklical, da bi ves svet izvedel za mojo sinovsko hvaležnost: Oče, Oče! In – če že nisem kričal – sem ga po tiho klical tako (Oče!), velikokrat, prepričan, da mu ugajam.«^[3]

Ta meditacija in kontemplacija, ki je njegovo dušo navdajala z radostno hvaležnostjo, je bila podlaga, nad katero mu je Bog sam v določenem

trenutku, še isto leto – 16. oktobra 1931 – naklonil izjemno globoko vlito kontemplacijo. Leta pozneje jo je sv. Jožefmarija opisal takole: »Začutil sem Gospodovo delovanje, zaradi katerega je v mojem srcu in na mojih ustnicah z močjo nečesa zapovedovalno potrebnega vzbrstel ta nežni vzklik: *Abba! Pater!* Bil sem na ulici, na tramvaju.«^[4] Pomemben element tega daru je bila ravno ta posebna okoliščina (»na ulici, na tramvaju«), ki je zaznamovala osrednji vidik njegovega sporočila: posvečevanje sredi časnih dejavnosti, tako da smo »kontemplativni sredi sveta«.^[5]

Božje otroštvo, temelj duhovnega življenja

Ena najznačilnejših in najpogostejših trditev svetega Jožefmarija o božjem otroštvu izraža njegov temeljni značaj v krščanskem življenju. Včasih je to povezoval posebej z Opus Dei:

»Božje otroštvo je temelj duha Opus Dei.«^[6] Vendar v njegovem mišljenju ta temeljni značaj pripada krščanstvu na sploh, kajti vsem kristjanom govori, ko pravi: »Božje otroštvo je vesela resnica, tolažilna skrivnost. Božje otroštvo napolni vse naše duhovno življenje.«^[7]

Gre torej ne samo za dar posinovljenja, marveč za to, da zavest, ki veruje v ta dar, oblikuje celotno življenje. V tem smislu sv. Jožefmarija pogosto govori ne le o božjem otroštvu, ampak tudi o »čutu božjega otroštva«. Tako bo o vsakem kristjanu dejal, da je »temelj njegovega duhovnega življenja čut za božje otroštvo«.^[8]

Božje otroštvo ni neka določena krepost, ki bi imela svoja lastna dejanja, ampak je trajno stanje krepostnega človeka. Zato ne ravnamo kot božji otroci s kakšnimi določenimi dejanji: »Ne moremo biti

božji otroci občasno, čeprav je nekaj trenutkov posebej namenjenih premišljevanju, prodiranju v pomen našega božjega otroštva, ki je srčika pobožnosti.«^[9]

Pobožnost je sinovom in hčeram lastna krepost, ki jo v nadnaravnem smislu izpopolnjuje ustrezni dar Svetega Duha; ta nam omogoča, da se priznavamo za božje otroke ter v *vsakem trenutku* skladno s tem ravnamo. Zato »je pobožnost, ki se rodi iz božjega otroštva, globoka drža duše, ki sčasoma preoblikuje celo življenje: prisotna je v vseh mislih, v vseh željah, v vsakem notranjem vzgibu.«^[10]

Ta temeljni značaj, s katerim sv. Jožefmarija opisuje božje otroštvo, ni zgolj neka asketska izbira, temveč konstitutivno dejstvo krščanskega bivanja. Ustreza namreč razodeti resnici, ki na različne načine predstavlja posinovljenje kot sam cilj

zveličavnega utelešenja večne
Besede: »Ob polnosti časov je Bog
Oče poslal svojega edinorojenega
Sina, da bi znova vzpostavil mir; da z
odrešenjem človeka od greha
adoptionem filiorum reciperemus (Gal
4,5), da bi mi prejeli posinovljenje,
bili odrešeni jarma greha, da bi lahko
postali deležni božje zaupnosti Svete
Trojice.«^[11]

V nauku svetega Jožefmarija se
temeljni značaj božjega otroštva
odraža tudi v dejstvu, da je svetost, h
kateri so vsi poklicani, ravno polnost
božjega otroštva: »Svetost, tako za
duhovnika kot za laika, ni nič
drugega kot popolnost krščanskega
življenja, ni nič drugega kot polnost
božjega otroštva, kajti v očeh našega
Očeta Boga imamo vsi enak položaj
božjih otrok.«^[12]

Sam pojem polnosti posinovljenja
nakazuje, da božje otroštvo ne ostane
zgolj na ravni izvora in podobnosti,

ki bi bila enkrat za vselej dana z milostjo, temveč je živa stvarnost, ki tako kot sama milost raste do svoje polnosti. To je mogoče razumeti v luči tega, da božje otroštvo in poistovetenje s Kristusom sovpadata.

Božje otroštvo in poistovetenje s Kristusom

Ko je Bog leta 1931 svetemu Jožefmariju dal s posebno globino izkusiti božje otroštvo, so bili za ustanovitelja Opus Dei težavni in trpljenja polni časi. Leta pozneje se je še enkrat vrnil k tistemu dogodku: »Ko mi je Gospod pošiljal tiste udarce, takrat, okrog leta enaintrideset, jaz tega nisem razumel. Sredi tiste silne grenkobe pa kar naenkrat te besede: *Ti si moj sin* (Ps 2,7), ti si Kristus. In jaz sem zmogel le ponavljati: *Abba, Pater! Abba, Pater! Abba! Abba! Abba!* Sedaj to vidim v novi luči, kakor novo odkritje: kako se z leti pokaže

Gospodova roka, roka božje Modrosti, Vsemogočnega. Ti, Gospod, si mi dal razumeti, da imeti križ pomeni najti srečo, veselje. In razlog – to vidim jasneje kot kdajkoli prej – je ta: imeti križ pomeni poistovetiti se s Kristusom, pomeni biti Kristus in zato božji sin« (Meditacija, 28. 4. 1963).

»Biti Kristus pomeni biti božji sin« – božje otroštvo je poistovetenje s Kristusom, z Očetovim Edinorojenim Sinom. Ne gre samo za podobnost s Kristusom, za to, da imamo njegova čustva, njegove reakcije, njegov pogled na stvarnost itd. (čeprav je vključeno tudi to: »To čutite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu« – Flp 2,5). Pač pa to pomeni biti v istem in edinem odnosu, ki ga ima Kristus z Bogom Očetom; v edinem odnosu, ki dopušča nagovarjanje Očeta z izrazom *Abba*, kot pravi sv. Pavel: »Prejeli [ste] duha posinovljenja, v katerem kličemo: Aba, Oče!«^[13]

»Kristjanova istovetnost temelji na tem, da je božji sin v Kristusu in zato – rečeno z besedami bl. Jožefmarija, ki sem jih tolikokrat slišal – se zaveda, da je *alter Christus, ipse Christus*, drugi Kristus, sam Kristus.«^[14] To poistovetenje se na korenit način uresničuje na križu: imeti križ pomeni poistovetiti se s Kristusom, biti Kristus in zato biti božji sin. Gre za modrostno in življenjsko spoznanje, ki ga lahko neposredno povezujemo z Rim 8,17: »Če smo otroci, smo tudi dediči: dediči pri Bogu, sodediči pa s Kristusom, če le trpimo z njim, da bomo z njim tudi poveličani.« To ne pomeni zgolj trpeti »kakor Kristus«, temveč trpeti »s Kristusom«. Čeprav se besedilo nanaša na poveličanje (s Kristusom) kot na pridobitev sinovske dediščine, označuje tudi povezavo med božjim otroštvom in trpljenjem »s« Kristusom.

Besedilo in sobesedilo tega modrostnega dognanja – »imeti križ pomeni poistovetiti se s Kristusom, biti Kristus in zato biti božji sin« – zahtevata, da pomena ne skrčimo na zgolj posnemanje ali nravno podobnost z Jezusom Kristusom.

[...]

Deležnost pri sinovstvu Besede

Znotraj okvirov doktrinalne razprave se sv. Jožefmarija navezuje na bogato teološko izročilo, ki božje otroštvo dojema kot deležnost pri sinovstvu Besede: »Po krstni milosti smo bili postavljeni za božje otroke. S to svobodno odločitvijo Boga je bilo človekovo naravno dostojanstvo neprimerljivo povzdignjeno. In če je greh to čudovito dejstvo uničil, pa ga je odrešenje ponovno vzpostavilo na še čudovitejši način ter nam omogočilo, da smo še v večji meri deležni božjega sinovstva Besede.«^[15]

Sveti Tomaž Akvinski pogosto uporablja pojem deležnosti v zvezi z božjim sinovstvom Besede (prim. npr. S. Th., q. 23, a. 4 s. c.; q. 24, a. 3 c.). Biti deležen sinovstva Njega, ki je Edinorojeni – Očetov edinorojeni Sin –, pomeni *delno*, na omejen način, posedovati tisto, kar v Njem obstaja kot celota in neskončnost; tako da ta deležnost ne pomnoži niti ne zmanjša te Enote-Celote. Je *delno* posedovanje samega odnosa (samostojno obstoječega sinovstva) med Besedo in Očetom, odnosa, iz katerega izvira sama oseba Sina. To delno posedovanje, to, da smo *delno* sinovi Boga Očeta, je stvarnost, ki more in mora rasti – tako kot s tem neločljivo povezana milost – vse do tiste *polnosti*, ki pomeni svetost.

Ta deležnost istočasno pomeni vzpostavljaljočo navzočnost celote v bitju, ki je deležno te presežne celote: smo otroci Očeta po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu: »Veliko se

zahvaljuj Jezusu, kajti po Njem, z Njim in v Njem se ti lahko imenuješ božji otrok.«^[16] Tradicionalni izraz teološke govornice *sinovi v Sinu* je bil že vključen v učiteljstvo Cerkve (prim. *Gaudium et spes*, št. 22; *Dominum et vivificantem*, št. 32 in 52). Torej smo »božji otroci, bratje Besede, ki je meso postala, Tistega, o katerem je bilo rečeno: *V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi* (Jn 1,4). Otroci luči, bratje luči, to smo.«^[17] Ne da bi prenehal biti Očetov Edinorojeni Sin, je Kristus *prvorojenec med mnogimi brati* (Rim 8,29).

Bili smo »poklicani v božjo intimnost«^[18] zato dejanje posinovljenja, ki je sicer dejanje *ad extra*, in torej skupno vsem trem božjim osebam, ima cilj, ki pa je *ad intra*: naša deležnost pri notranjem življenju Trojice kot sinovi v Sinu po Svetem Duhu. In ker je to sinovstvo v Sinu, smo, čeprav nas je veliko, v

resnici »eno v Kristusu« (prim. Rim 12,5) in sestavljamo Kristusovo Telo (prim. 1 Kor 12).

[...]

Božje otroštvo in molitev

Ko učenci Gospoda prosijo, naj jih nauči moliti, zaslišijo v odgovor molitev *očenaš* (prim. Lk 11,1-2). V zvezi s tem prizorom pravi sv. Jožefmarija: »Bodite pozorni na to, kar je v tem odgovoru presenetljivega: učenci živijo ob Jezusu Kristusu in sredi njihovih klepetov jim Gospod pokaže, kako naj molijo. Razodene jim veliko skrivnost božjega usmiljenja: da smo božji otroci in da se lahko zaupno pogovarjamo z Njim, kakor otrok kramlja s svojim očetom.«^[19]

Božje otroštvo v tolikšni meri zaznamuje krščansko molitev, da leta ni nič drugega kot odnos otroka s svojim očetom; dialog, ki se običajno

začne z ustnimi molitvami, pozneje pa se nadaljuje kot kontemplacija *brez hrupa besed*. To pogovarjanje z Bogom je zaznamovano z zaupanjem, njegova vsebina pa zaobjema vse naše življenje, vse, »kar utripa v naši glavi in v našem srcu: veselje, žalost, upi, neprijetnosti, uspehi, porazi, vse do najmanjših podrobnosti našega dne. Kajti prepričali se bomo, da vse v zvezi z nami zanima našega nebeškega Očeta.«^[20]

Tista značilnost čuta za božje posinovljenje, ki jo imenujemo duhovno otroštvo, se v prvi vrsti odraža v molitvi in iz nje se prenaša na vse človekovo bivanje. »Duhovno otroštvo gotovo ni isto kot posinovljenje, vendar ga predpostavlja in ni nič drugega kot posledica božjega očetovstva.«^[21] Sveti Jožefmarija ni predlagal konkretne poti oziroma načina, po katerem naj bi kristjan udejanjal

bistvo duhovnega otroštva, ki ga je oznanjal Jezus Kristus (prim. Mt 18,3). Vsekakor pa je učil, da se je »potrebno naučiti biti kakor otroci, potrebno se je naučiti biti božji otroci. Hkrati pa drugim posredovati ta način razmišljanja, ki nas bo sredi naravnih šibkosti naredil *trdne v veri* (1 Pt 5,9), rodovitne v delih ter gotove na poti.«^[22]

Po drugi strani pa božje otroštvo ne pridoda zgolj sinovskega značaja dialogu z Bogom, temveč se v molitvi bistveno izraža, ker je udeleženosť v večni božji Besedi. Božje otroštvo se odraža v vzkliku *Abba, Pater!*

[...]

Veselje in spreobrnjenje božjih otrok

»Veselje je nujna posledica božjega otroštva, zavedanja, da nas s posebno naklonjenostjo ljubi naš Oče Bog, ki

nas sprejema, nam pomaga in nam odpušča.«^[23]

Nadnaravnega veselja, ki je sad Svetega Duha in korenini v božjem otroštvu, ne zasenči dejstvo, da vsako človeško življenje na tem svetu na tak ali drugačen način spremlja trpljenje. Še več: »Prav ta nadnaravna dopustitev trpljenja istočasno pomeni največjo pridobitev. Jezus je s smrtjo na križu premagal smrt; Bog iz smrti potegne življenje. Zato božji otrok ne sme biti kot nekdo, ki se vda v svojo tragično usodo, temveč mora njegov odnos temeljiti na zadovoljstvu človeka, ki že vnaprej okuša zmago.«^[24]

Poleg tega se lahko trpljenje spremeni v vir naraščajočega veselja, kajti za kristjana srečanje s trpljenjem pomeni, da se sreča s križem, na križu pa postane *ipse Christus*, božji sin. In zato, »če smo poslušni božji volji, bo križ tudi za

nas vstajenje, povišanje. V nas se bo korak za korakom izpolnilo Jezusovo življenje. Mogoče bo trditi, da smo skušali biti dobri božji otroci, da smo delali dobro kljub našim slabostim in osebnim napakam, pa naj bodo še tako številne.«^[25]

Ne le bolečina, ampak tudi izkušnja greha bi zasenčila – celo uničila – veselje, če se ne bi zatekli k veri v ljubezen Boga, ki nas posinovi kot otroke v Kristusu. Na primer »liturgija postnega časa včasih privzame tragični prizvok, kot posledica premišljevanja o pomenu človekove oddaljitve od Boga. A to ni zadnja beseda. Zadnjo besedo izreče Bog, to je beseda njegove odrešilne in usmiljene ljubezni, in zaradi tega beseda našega božjega otroštva.«^[26]

Zato »zavest o našem božjem otroštvu daje veselje našemu spreobrnjenju, pove nam, da se vračamo v Očetovo hišo.«^[27]

Tako da se bomo, »ne glede na to, kakšne

vrste napako bi utegnili zagrešiti, celo najhujšo, brez omahovanja odzvali in se vrnili na to odlično stezo božjega otroštva, ki se konča v odprtih in pričakujočih rokah našega Očeta Boga.«^[28]

Čut božjega otroštva je notranje povezan z upanju lastnim optimizmom, ki človeka vodi k ljubezni do sveta, ki je iz rok našega Očeta Boga izšel kot dober, in ga spodbuja, da se z življenjem sooča z jasnim zavedanjem, da je mogoče delati dobro in premagati greh. Božje otroštvo »z upanjem navdaja naše notranje boje in nam daje zaupljivo preprostost majhnih otrok. Še več, prav zato, ker smo božji otroci, lahko z ljubeznijo in občudovanjem zremo na vse stvari, ki so izšle iz rok Boga Očeta Stvarnika. Na ta način smo kontemplativni sredi sveta in ga ljubimo.«^[29] Poleg tega pa je »omogočeno novemu človeku, temu novemu cepiču med božjimi otroki

(prim. Rim 6,4-5), osvoboditi vse stvarstvo nereda, da se vse stvari prenovijo v Kristusu (prim. Ef 1,5-10), ki jih je spravil z Bogom.«^[30]

Fernando Ocáriz

^[1] Prim. *Jezus prihaja mimo*, Predstavitev.

^[2] *Ad I Co*, Lec. VI, 19.

^[3] *Zasebni zapiski*, št. 296; v: Andrés Vázquez de Prada, *Ustanovitelj Opus Dei*, 1. knjiga, str. 352.

^[4] *Pismo 9. 1. 1959*, št. 60.

^[5] *Jezus prihaja mimo*, št. 65.

^[6] Prav tam, št. 64.

^[7] Prav tam, št. 65.

^[8] *Kovačnica*, št. 987.

[9] *Pogovori*, št. 102.

[10] *Božji prijatelji*, št. 146.

[11] *Jezus prihaja mimo*, št. 65.

[12] *Pismo 2. 2. 1945*, št. 8.

[13] Rim 8,15; prim. *Jezus prihaja mimo*, št. 64, 118, 136 idr.

[14] Echevarría, 2001, str. 19; prim. *Jezus prihaja mimo*, št. 11, 96, 104, 107, 115 idr.

[15] *Pismo 19. 3. 1967*, št. 93.

[16] *Kovačnica*, št. 265.

[17] *Jezus prihaja mimo*, št. 66.

[18] Prav tam, št. 133.

[19] *Božji prijatelji*, št. 145.

[20] Prav tam, št. 245.

[21] Derville, 2009, str. 284.

[22] *Božji prijatelji*, št. 148.

[23] *Kovačnica*, št. 332.

[24] *Jezus prihaja mimo*, št. 168.

[25] Prav tam, št. 21.

[26] Prav tam, št. 66.

[27] Prav tam, št. 64.

[28] *Božji prijatelji*, št. 148.

[29] *Jezus prihaja mimo*, št. 65.

[30] Prav tam.

Photo: Sabine Ojeil on Unsplash